

Cal Tatjé

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Al poble de Salelles, núm. 7
Emplaçament Carretera vella d'Igualada (C-37 z) al km. 90 pista asfaltada en direcció oest.
Alçada: 294

Coordenades:

Latitud: 41.70156
Longitud: 1.78549
UTM Est (X): 398948
UTM Nord (Y): 4617354

Classificació

Número de fitxa 08098-406
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Medieval Modern
Segle XI-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Catàleg de masies (núm. 080)
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08097A002090050000ET

Fitxes associades:

[La Casa Gran](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 16/03/2016 - 01:00

Descripció

Casa pairal de grans dimensions situada al poble de Salelles que ha conservat molt íntegrament la tipologia tradicional. Està formada per dos cossos residencials parcialment adossats més un cobert i, a l'altra banda del carrer, l'era i la pallissa. El cos residencial originari és el que es troba a l'est, però antigament era més petit i més baix, tal com dona a entendre l'heterogeneïtat del parament. Al llarg dels anys la casa s'amplià i absorbí els habitatges veïns situats més a ponent. Actualment el cos de llevant és de planta rectangular amb coberta a dues vessants però d'orientació inversa a l'altre cos. Disposa de planta baixa més un pis i unes àmplies golfes. La façana principal, encarada a migdia, presenta els trets característics d'una masia, amb portal adovellat i tres grans obertures fetes amb llindes i brancals de pedra al primer pis, actualment transformades en balcons. Aquesta edificació marcava el límit exterior sud i oest de l'antiga sagrera. Per això l'aparellat de les façanes, sobretot a la part baixa, és format per carreus més o menys escantonats i és molt sòlid. El mur exterior de la sagrera continuava per la façana de ponent de la casa, que actualment dona al passatge que discorre entre voltes. Per això en aquest mur la casa conserva un antic portal adovellat així com dues finestres emmarcades amb pedra treballada. Posteriorment, el cos situat més a ponent va quedar integrat amb l'anterior mitjançant un porxo amb volta feta de maó, que travessa sota la casa i connecta amb un altre pas sota la casa de la Volta. Igual com en el cas de cal Genovès, aquestes voltes es van fer per poder engrandir les cases més enllà del perímetre inicial del clos de la sagrera, tot mantenint els passos previs que permetien circular per l'exterior del recinte. Aquesta obra es devia fer pels volts de l'any 1800 i fou impulsada per Joan Tatgé, segons indica una inscripció en una pilastra. Aquest segon cos és més baix i està dominat per una àmplia galeria situada al primer pis i formada per dos arcs escarsers. Més a l'esquerra veiem encara dues portes, que devien correspondre a antigues cases. A l'interior la casa ha conservat molt bé la tipologia constructiva d'un casal dels segles XVII-XVIII. A la planta baixa hi ha una cambra amb dos arcs diagràtics apuntats on hi havia la premsa, i una altra cambra de característiques similars que feia de celler. També es conserva un interessant pou i quatre tines. Més a ponent trobem un nou cos de dues plantes, lleugerament separat dels dos anteriors, on hi havia dependències de treball. És una construcció probablement ja del segle XIX, amb obertures força grans emmarcades amb maó i, a continuació, un pati tancat. A l'altra banda del carrer hi ha una àmplia era enrajolada molt ben conservada i l'antiga pallissa.

Observacions:

Inscripció en una finestra de la façana del cos principal: 1681.

Inscripció en una llinda interior del cos principal: 1681.

Inscripció a la filatra de la galeria: "Joan Tatge fesit 1800".

Informació oral facilitada per Josep Pons Comellas i Rosa Fargas Codina.

Història

Aquesta és una de les cases situades dins el nucli de l'antiga sagrera de Salelles, documentada explícitament com a tal l'any 1131 però que ben segur era anterior, dels segles X-XI. A les darreries del segle XIV aquesta casa s'anomenava Gomar i, més endavant, Dalmau. Des de 1396, quan s'arribà a un acord amb el rector de la parròquia, aquesta casa tenia al seu càrrec unes terres de l'Església de Salelles d'origen molt antic anomenades les Guitardes. Sembla que no es trobava ningú que les pogués conrear i per això en aquest moment s'establiren en enfiteusi a favor de Guillem Gomà i es canviaren els tractes, per passar de la quarta part a l'onzena (FARGAS, 2012: 24). A partir del segle XVII ja hi ha instal·lada la família Tatgé, que va tenir una gran influència al poble de Salelles. L'iniciador de la nissaga era un fill segon procedent de la masia la Tatgera, de Talamanca. Va arribar a Salelles entorn del 1600 i els seus descendents es van escampar per diferents cases del territori, de manera que encara avui és un cognom habitual a la zona. Des

d'aquest moment inicial és conegut l'arbre genealògic de la família Tatjé. Com a successors dels anteriors amos del mas, els Tatjé van fer-se càrrec de les terres de l'església, bona part de les quals sembla que estaven abandonades, i van refer-ne els tractes; uns tractes que ja s'havien modificat l'any 1390. Amb els anys els Tatjé van anar reunint i engrandint una munió de petites parcel·les fins aconseguir una gran propietat unificada. Al llarg dels segles XVII i XVIII, però, això motivà diversos conflictes amb el rector, que es queixava del fet que els Tatjé donaven prioritat a altres terres i no a les de l'Església i, en conseqüència, els rendiments que n'extreia la parròquia eren baixos. Al seu torn, els feligresos retreien al rector que no anés a viure a la parròquia. Al segle XIX el propietari era Sadurní Tatger. Les terres del mas tenien una extensió de 252,2 quarteres, i les treballaven 12 parcers. Era, doncs, una de les principals heretats de la parròquia de Salelles. Cap a finals del segle XIX, però, els Tatjé van entrar en decadència. L'últim propietari fou Francescs d'Assís Tatjé, que va haver de vendre`s la propietat, incloent-hi la finca de les Guitardes i la casa pairal. El seu hereu, Josep, continuà vivint a la casa però com a masover. El 1913 compraren la finca de l'Otzet, on s'acabarien instal·lant uns anys més tard per iniciar una nova heretat. El comprador de la finca de les Guitardes fou Josep Balaguer Martí, del mas Suanya, ja en terme de Manresa. Altres parts de la finca les van comprar els amos del mas Calvet i de l'Enric de la Serra. L'any 1922 la família Balaguer, poc interessada en aquestes terres, tenia intenció de vendre-les i ja tenia emparaulat un comprador. En aquell moment Lluís Codina Arnau (avi dels actuals propietaris de cal Lluís) se'n va assabentar i es posà en contacte immediatament amb l'apoderat de la venda, que era Joan Farreras Permanyer (de la masia de les Farreres). Després d'unes llargues i complexes negociacions, Lluís Codina com a representant dels pagesos de Salelles, va aconseguir arribar a un acord col·lectiu mitjançant el qual els parcers que treballaven les diferents parcel·les van poder accedir a la propietat. En els anys posteriors molts d'ells van construir-hi petites casetes que actualment formen part del veïnat dispers de Salelles. Fruit d'aquest acord conjunt, Josep Pons Masferrer (el Gepet de cal Tatjé), que anys enrere havia estat masover de la casa de la Volta, va poder comprar ell també la casa de cal Tatjé. Els seus descendents directes continuen habitant la casa (FARGAS, 1012: 57-77, 167). Fins l'any 1955 aproximadament la Casablanca formava part de la mateix propietat. Segons sembla, cal Tatjé havia tingut també el mas Pinyot en propietat. Cal Tatjé tenia una sínia situada a la riera de Guardiola, prop del Calvet, que servia per regar els horts d'aquella zona.

Bibliografia

- Diputació de Barcelona; BERRY SAR, S.L. (2010). Pla especial de catalogació de masies i cases rural en sòl no urbanitzable. Ajuntament de Sant Salvador de Guardiola (núm. 080).
- FARGAS MORERA, Fèlix (2012). Salelles, 1000 anys de fets i esforç, treball i creixement de la seva parròquia, p. 24, 25, 28, 29, 57-77, 167.
- FERRER ALÒS, Llorenç (2001). Tot per a tots. El Celler Cooperatiu de Salelles. 75 anys (1926 – 2001). Celler Cooperatiu de Salelles, Manresa, p. 6.

